

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Стенографски запис!

ЗАСЕДАНИЕ

на

Националния съвет за тристранно сътрудничество

12 април 2019 година

Заседанието започна в 14.10 часа и беше ръководено от заместник министър-председателя по икономическата и демографската политика Марияна Николова.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Добър ден!

Уважаеми членове на Националния съвет за тристранно сътрудничество, както сте се запознали днешното заседание е с кратък дневен ред във връзка с постъпило искане за становище от председателя на Комисията по труда, социалната и демографската политика на Народното събрание. По точка 1 от предварителния дневен ред – Законопроект за изменение и допълнение на Закона за социално подпомагане № 954-01-15, внесен от Цветан Цветанов и група народни представители.

В рамките на законодателната процедура в Народното събрание законопроектът е обединен с този на Искрен Веселинов и група народни представители, който обсъдихме на заседанието на Националния съвет за тристранно сътрудничество на 26 март 2019 г. Общият законопроект не е постъпвал за становище в Националния съвет за тристранно сътрудничество, но предвид важността на темата предлагам Съветът да обсъди предложените промени от Цветан Цветанов и група народни представители.

По точка 2 – Разни, ако има някакви предложения, коментари по дневния ред.

Министър Петков отсъства на днешното заседание, поради което участие в днешното заседание ще вземе заместник-министърът на труда и социалната политика господин Лазар Лазаров, както и заместник-министърът на образованието и науката госпожа Деница Сачева.

Благодаря на представителите на медиите, можете да проследите заседанието на живо от залата за журналисти.

Колеги, по дневния ред? Няма предложения.

Откривам днешното заседание на Съвета.

Точка 1

Законопроект за изменение и допълнение на Закона за социално подпомагане № 954-01-15, внесен от Цветан Цветанов и група народни представители.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Законопроектът е обсъден на заседание на Комисията по доходи и жизнено равните, нямаме постигнато

единодушие по проекта. Народните представители Ралица Добрева и Борислав Борисов са тук, за да представят законопроекта.

Заповядайте.

РАЛИЦА ДОБРЕВА: Благодаря Ви, уважаема госпожо вицепремиер.

Уважаеми членове на Националния съвет за тристранно сътрудничество, приемането на закона се налага, тъй като преодоляването на проблема с обхващането и с преждевременното напускане на образователната система на деца и ученици изисква интегрирана политика, използване на различни инструменти и ангажираност на всички ведомства и институции. Комплексните мерки и добрата координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление – национално и местно са крайно необходими. В тази връзка е важно да се отбележи, че делът на новоотпадналите деца от образователната система бележи спад от миналата учебна година, когато за пръв път започнаха да работят екипите от различните институции, но въпреки всичко същевременно едно от посочваните затруднения в работата на екипите е именно недостатъчната обвързаност на социалната подкрепа са задължението на родителите да осигурят правото на образование на децата си. Ние предлагаме в Закона за социално подпомагане да се включат разпоредби, с които да се регламентира, че месечните помощи, които понастоящем се изплащат въз основа на чл. 9 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане, както и месечните целеви помощи за заплащане на наем на общинско жилище по чл. 14 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане ще се отпускат след редовно посещаване на детето в група за задължително предучилищно образование или в училище.

Обвързването между социалното подпомагане и задължението за редовно участие на децата в образователния процес, което в момента е уредено в правилника от една страна е ясен сигнал за приоритетното значение на решаването на проблема. От друга страна това дава гаранции за последователност с дългосрочен план на провежданата политика. В тази посока следва да се извършват и промени в правилника, с които да се въведат нови целеви групи на родители, отглеждащи деца в задължителна предучилищна и училищна възраст, като при определяне степента на уязвимост и достъп до месечната помощ да бъде отчитано изпълнението на техния родителски ангажимент по отношение включването на децата в образователната система и редовното им посещение на училищата и детските градини.

С промените в Закона за социално подпомагане се предлагат и промени в Закона за семейни помощи за деца, с които се цели по-добро обвързване на месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст и еднократната помощ за ученици, записани в първи клас с редовното посещаване на децата и учениците на групите за задължително предучилищно образование или училище. С промените ще бъде постигнато и по-целенасочено използване на средства, както за обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на условията и по реда на Закона за предучилищното и училищно образование, така и за осигуряване на достъпа до образование на съответното дете.

С настоящия проект на ЗИД на Закона за социално подпомагане ще се постигне регулация в две основни направления. От една страна ще се подпомогне процесът на включване и задържане в образователната система на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст,

от друга страна ще се постигне по-справедливо и целенасочено разходване на ресурсите за социално подпомагане, като се обвърже предоставянето на социална помощ с изпълнение на определено конституционно задължение.

Законопроектът представлява комплексен подход, тъй като с промените в Закона за социално подпомагане се предлагат и промени в Закона за семейни помощи за деца, с който се предвижда еднократната помощ за покриване на част от разходите в началото на учебна година да се отпуска на две равни части в началото на всеки учебен срок, за да се осигури посещаемост на детето и ученика в рамките на цялата учебна година. Прецизира се и максималният брой допустими отсъствия на децата и учениците без уважителни причини, след наличието на който еднократната помощ за покриване на част от разходите в началото на учебната година и месечната помощ за дете се прекратяват.

Ние смятаме, че приемането на проекта на ЗИД на Закона за социално подпомагане на предполага необходимост от допълнителни финансови средства.

Благодаря ви за вниманието.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви.

Господин Борисов, нещо да допълните имате ли?

БОРИСЛАВ БОРИСОВ: Благодаря, госпожо вицепремиер.

Уважаеми заместник-министри, уважаеми представители на работодателите, уважаеми представители на синдикатите, както моята колежка, госпожа Добрева, каза и ви запозна подробно с мотивите, които сме имали при внасянето на този законопроект искам само да подчертая следното. Основната цел, още веднъж да го кажа, е обхващането и задържането на децата и учениците в образователната система. Не е коректно говореното, че помощите, което е една допълнителна мярка, която

цели дисциплиниране по-скоро на недисциплинираните родители и семейства, парите няма да бъдат отнемани или спестявани, просто те няма да бъдат давани на родители, които по един или друг начин са показали, че са недисциплинирани и не държат децата им да посещават детски градини и училища ще бъдат насочвани съответно към съответните детски градини и училища и ще бъдат използвани за конкретните нужди на конкретното дете.

Това е, което мога да допълня на този етап.

Благодаря ви.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря, господин Борисов.

Господин Христов, да вземете думата.

ДИМИТЪР БРАНКОВ: Бих предложил първо да чуем становищата на Министерство на образованието и науката и на Министерство на труда и социалната политика. Редно е преди още ние да се изкажем по темата изпълнителна и законодателна власт вървят в пакет в крайна сметка.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Дали е преди или сега... И друг път сме го правили след социалните партньори. Не възразявам, ако колегите са съгласни.

Господин Лазаров, каква е позицията на Министерство на труда и социалната политика.

ЛАЗАР ЛАЗАРОВ: Благодаря Ви, госпожо заместник министър-председател.

Уважаеми госпожо и господин народни представители, членове на Националния съвет за тристранно сътрудничество, Министерство на труда и социалната политика изразява подкрепа на идеята за законодателно обвързване на посещенията във форми на задължителна предучилищна и училищна подготовка и също така с полагането на обществено полезен труд

и включването в различни форми на обучение с оглед трайното откъсване и прекъсване на зависимостта от социално подпомагане и различни други видове социални плащания. В рамките на този контекст приветстваме и идеята за интегриран подход по отношение на социалните помощи и семейните помощи за деца, като политиката, която провежда правителството и е в неговата програма за управление е насочена към отговорното родителство и осигуряването на равни шансове на всички деца за участие в образователната система. От тази гледна точка ние подкрепяме представения законопроект.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря, господин заместник-министър Лазаров.

Госпожо Сачева, каква е позицията на Министерство на образованието и науката?

ДЕНИЦА САЧЕВА: Благодаря Ви.

Уважаема госпожо вицепремиер, уважаеми народни представители, уважаеми членове на Националния съвет за тристранно сътрудничество, аз бих искала да започна от там какъв е проблемът и какво се опитваме да решим с предложения законопроект.

На първо място знаете добре, че преди две години стартирахме инициатива за издирване на децата, които не ходят на училище. Това, което установихме преди две години беше наистина стряскаща информация – 206 000 български деца липсваха между регистрите на гражданската регистрация и между националната система за образование. Това, което знаем две години по-късно, след повече от 216 000 физически обхода, след като вече са създадени 1 100 екипа в цялата страна от почти 12 000 души професионалисти, в тях учители, директори, полицаи, социални работници и общински служители и т.н. знаем, че 87 000 от тях са в чужбина, успяхме

да върнем обратно 40 000 в клас, да запишем някои от тях за първи път на училище. Имаме такива случаи, бих ги нарекла бели лястовици, на 7 души на 19 години, които се записаха за първи път на училище. Имаме между 12 000 и 15 000 деца, които бяха намерени в рамките на първата учебна година, чиито родители отказаха да ги запишат на училище по различни причини, включително свързани с това, че те работят незаконно, използвани са за работа в сечища, за билкарство, гъбарство и други. Между 10 000 и 11 000 са децата, които бих ги нарекла деца номади, които постоянно пътуват със своите родители за сезонна работа, поради което те или не се записват в нито една държава членка на Европейския съюз на училище, тъй като прекарват по 3 месеца в Испания, 3 месеца в Германия, 3 месеца в Гърция например или поради това, че родителите им работят сезонна работа се връщат в страната ни, записват се на училище през ноември, тръгват си през април и когато следващата година отново дойдат в България те не могат да се запишат в нов клас, а трябва да повтарят отново, така че в крайна сметка това води до тяхното отпадане.

В този смисъл работата първо на тези екипи, която наистина е изключително мащабна и говорим за сериозно количество физически случаи, които са прегледани индивидуално, включително наличието на информационна система, която е свързана между Министерство на образованието и науката, Министерство на труда и социалната политика и Национално сдружение на общините в Република България, в момента предстои свързаност с Министерство на вътрешните работи и с Министерство на здравеопазването, ни даде необходимата картина за това, че проблемът първо е изключително дълбок. Ние се борим с второ, трето поколение неграмотност, ние говорим за изключително порочен кръг на неграмотност, бедност и безработица и говорим за това, че много деца в

България де факто са експлоатирани от своите родители да вършат незаконна работа или пък умишлено се увреждат техните шансове и се възпрепятства тяхното право на образование. В този смисъл предложеният законопроект е само разбира се една от мерките, санкциониращите мерки по отношение на това да говорим не за бедни родители, а за безотговорни родители.

Разбира се този законопроект е част и от пакет от много мерки други, на които няма да се спирам в рамките на това изказване, които са подкрепящи мерки, свързани включително с допълнителна подкрепа за закупуване на дрехи, обувки, храна, учебни пособия, допълнително учене на български език, заплащане на такси за детски градини. С този законопроект се дава още един инструмент за работа на всички тези членове на тези екипи да могат да въздействат там, където наистина проблемите са изключително дълбоки и имат нужда не само от подкрепа, но и от това да има категорични наказателни мерки и санкции. В случая, тъй като една от дискутираните теми е размерът на отсъствията държа също да подчертая, че в рамките на системата на образованието отсъствията по уважителни причини са доста широк диапазон. Биха могли да бъдат извинявани децата и от родителите си и при участие в различни олимпиади, състезания, има голяма номенклатура от възможности, така че действително тази мярка ще се прилага единствено и само по преценка съответно на учителите и на директорите тогава, когато говорим наистина за безотговорни родители. И както господин Борисов спомена в случая помощта няма да бъде спирана, за да бъде вземана от държавата, а тя ще бъде обратно давана на съответното учебно заведение, но и за конкретното дете.

Това, което искам да ви споделя е, че за последните две години броят на месечните помощи, които са били спирани са над 65 000, като размерът общо за миналата учебна година е около 4 300 000, които са били възстановени обратно в българските училища. Сега говорим за средства, които в случай, че биха били спирани, те биха били връщани обратно в учебните заведения, но вече отново с Правилника за приложение на Закона за семейни помощи ще бъдат насочвани към конкретното дете, така че помощта ще продължава да бъде за детето. Просто казано – от безотговорния родител ще бъде насочена към отговорния учител.

В този смисъл Министерство на образованието и науката подкрепя предложените промени в Закона за социално подпомагане и счита, че те ще подпомогнат тези мащабни усилия, тъй като, както беше споменато и от г-жа Добрева, за първи път от шест години насам ние имаме пречупване на тенденцията на дела от преждевременно отпадащи от 13,8 на 12,7, но нашата национална цел, която сме поели и като ангажимент като държава-членка на Европейския съюз е 11 процента до 2020 г.

Благодаря.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря госпожо Сачева.

Колеги, чухте позицията на Министерство на образованието и науката. Благодаря и за предоставената статистика.

Сега да започнем с изказванията.

Давам думата на г-н Христов.

ЧАВДАР ХРИСТОВ: Благодаря.

Аз ще кажа няколко думи, ако колежката Гонева като експерт има да сподели, също ще помоля да бъде чута.

Намерението да се реши този проблем заслужава адмирации. Начинът, по който се решава този проблем е съмнителен. В Конституцията

има два текста, от които трябва да изхождаме, когато се концентрираме върху проблема, подхода и инструмента за решаването му.

Единият е текст, който за съжаление не се познава от много хора, които дебатират, говорят за деца, за възпитание, за образование – това е текстът, който възлага задължение, конституционно задължение на родителите да отглеждат и възпитават децата си до навършване на пълнолетие. Това е едно конституционно задължение, което не се разбира и не се интерпретира по този начин в общественото говорене, за съжаление, и в професионални среди, тогава, когато се обсъждат норми или пък тяхното приложение.

И в този смисъл в проблема виждаме неизпълнение на задължение. Конституционният текст трябва да се разбира по генерално и по-общо, защото възпитанието е един сложен комплекс от проблеми, който включва и това да възпитаеш детето да ходи на училище. Другият текст е задължителният текст до 16 години на училище, сине или дъще.

И в този смисъл, ако ще се решава проблема по-добре да се върви по пътя на санкциите. Друг е въпросът, какви да бъдат те, как да бъдат премерени и дозирани, а не по пътя на отнемането на права, защото влизаме в един друг конституционен кръг от проблеми. Те са свързани, първо, със социалната, по преамбюл, държава и второ със социалната политика, която трябва да се води пък с други текстове от Конституцията, които изискват подпомагане.

И най-накрая опираме до дискриминация, която пак следва от Конституцията по член 6, защото не равнопоставяме поначало едни лица, които са в равнопоставено положение.

Това са съображения, които аз ги споделям дотолкова, доколкото да се опитам да обърна внимание, че ние изразяваме съмнение, че това

трябва бъде подхода, защото той се свежда не до санкции. Тук нямаме санкции, тук имаме отнемане на права. Ще опрем и до Европейската директива за дискриминацията. Там има редица текстове, които допускат през законодателство да има дискриминация, но при определени ситуации.

И това са генералните ни съображения, от които изхождаме.

И още нещо да добавя.

Въпрос на специално вглеждане е в нашето законодателство да открием по какъв начин текущото ни законодателство е интерпретирано, въведено в практиката задължението по член 47 за отглеждане и възпитание. В какво се състои това задължение на родителите? Какви съюзници има и т.н.?

Спирам до тук.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Госпожо Гонева, заповядайте.

АСИА ГОНЕВА: Благодаря.

Уважаеми дами и господа народни представители, госпожо председател, уважаеми заместник-министри, аз мисля, че от това, което каза вицепрезидента на КНСБ е ясно, че ние няма да подкрепим законопроекта, но нека все пак, макар че това личи от протокола в КДЖР.

Нека все пак да кажа, че КНСБ е убедена в това, че всички политики и мерки на подкрепа на държавата на семействата с деца трябва да насърчават и да принуждават отговорното родителство, беше вече обяснено това от г-н Христов, но в този законопроект изключително много ни смуцава написаното в параграф 4.

Съжалявам, но някак си не получих достатъчно аргументи да променим това наше убеждение от разясненията, които бяха дадени от заместник-министър Сачева. Междувпрочем опитах се да намеря дали някъде има разяснение на термина „редовно посещаване“ – не можах да

намеря. Все пак ми се струва, че 5 дена провинение с 12 месеца последствия не е достатъчно аргументирано.

Също така не можах да разбера, как така помощите ще се насочат към конкретното дете, което го няма в училище? Но, да речем това са някакви детайли.

И понеже в изказването на председателя на НСТС беше казано, че има вече обединен проект, той не е стигнал до нас. Вероятно го има вече на страницата на Народното събрание. Като се стигне до второто четене ще се поинтересуваме, ще отидем да чуем, разбира се, народните представители. Аз много се надявам, че точно този текст, който ни смущава няма да остане. Най-малкото в този вид. И в момента в Закона има „санкции“, така ще го сложа в кавички, свързани с 3 месеца и 6 месеца неполучаване на помощи, които може би могат да бъдат обогатени, модернизирани, доразвити, но това тук ни се струва прекалено.

Що се отнася до еднократната помощ за първолаците, която сега се предлага да се плаща на два пъти, много отдавна КНСБ пледира за това, че в случаите на прилагането на тази помощ би трябвало да има възможности за предлагането на тази помощ в натура. По преценка на конкретните или социални работници, или заедно с колегите от системата на Министерството на образованието, за да може ние като общество и Вие като правителство да сте убедени, че тези помощи се използват не само за нуждите на децата, въобще, а и по предназначение, защото ние всички знаем, каква е целта точно на тази конкретна помощ, която е свързана с тръгването на училище, а именно да подготвим децата, точно за онова, което е нужно за пребиваването им в училище.

Благодаря Ви.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви, госпожо Гонева.

Господин Апостолов или госпожа Григорова? Кой ще вземе отношение?

ВАЛЕРИ АПОСТОЛОВ: Госпожо вицепремиер, уважаеми заместник-министри, уважаеми колеги, моята колежка госпожа Григорова ще вземе отношение в подробности, но като цяло Конфедерацията счита, че с този законопроект няма да бъдат постигнати целите и ние няма да го подкрепим.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Госпожо Григорова, заповядайте.

ВАНЯ ГРИГОРОВА: Здравейте и от мен.

Ще мина през основните предложения, които са направени.

Първо, да напомня на заместник-министър Лазаров, че и към момента хората полагат общественополезен труд, за да получават тези мизерни помощи.

По отношение на обвързването на помощите с посещения на детска градина много добре знаем, че има, поне в София, доскоро имаше и във Варна, не знам дали продължава този проблем, имаше проблем с местата в детските градини. Някак, управляващите искат да наказват семействата, когато те не водят децата си на детска градина без преди това да са дали възможност на тези деца да бъдат записани.

На второ място, посещението на детска градина, дори в предучилищна група все още се заплаща. Все още се заплаща. Нека първо да се премахнат таксите, които се плащат в детските градини дори и при предучилищното образование и след това да се налагат санкции.

По отношение на помощите по член 9, които също се обвързват с тези санкции, едва 6,3 процента от всички нуждаещи се граждани към момента получават такава помощ. За поредна година Европейската комисия препоръчва разширяване на обхвата и актуализиране на размера. И за

пореден път правителство и депутати не го чуват, не чуват Европейската комисия, а тя по принцип не е особено щедра. Т.е. ние очевидно сме стигнали до дъното, за да ни го препоръчва точно Европейската комисия.

Пет неизвинени отсъствия, не знам кой родител го е написал това, но пет неизвинени отсъствия се натрупват дори само от закъснения. Пет неизвинени отсъствия се натрупват и от един ден самоволно напускане на ученика на учебните занятия, поради което ще бъде наказано цялото семейство с всички възможни помощи, които то може да получи.

Нека да напомним, че до момента няма анализ, който да показва, че спирането на помощите при тези нарушения по някакъв начин допринася до увеличаване на посещаемостта на училище.

Между другото тази мярка със спирането на помощите, ако някой не посещава училище е поне от 20 години, ако не се лъжа.

Няма такива анализи, напротив има обаче множество анализи на авторитетни експерти и авторитетни организации. Заключениета на PISA (Програмата за международно оценяване на учениците, разработена от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие) например, гласят, че образователните постижения зависят изключително много от икономическия и социален статус на семейството.

Някой преди малко каза, не си спомням, кой го каза, че тези семейства няма да се третират като бедни и като безотговорни. Родителите. Ако не съм разбрала правилно ме поправете. Нека първо да ги третираме като бедни, т.е. да им дадем начин, възможност да отскочат пък след това да ги наказваме, ако не го правят.

Да завърша само с това наказание. Нека да си припомним, не е нужно да гледаме анализите, че преди 89-та година, а и преди 2000-та, мисля, детските добавки се даваха на всички деца. И, дори заключенията на

Световната банка са, че към онзи момент българските граждани имат много високо образователно равнище и са много добре квалифицирани работници. Този анализ може да се намери и в момента, писан е 1991 година. Очевидно е, че тогава, когато детските надбавки се дават на абсолютно всички училище се посещава, образователните постижения са едни от най-добрите. Няма връзка между едното и другото – това се опитвам да кажа.

По отношение на разделянето на помощта за първокласници. Имало е такива опити да се дават в натура тези помощи. Има и съдебни дела, които са водени срещу отпускането на помощите в натура. И поради се преминало, ако греша може да ме поправите, към изцяло изплащане в пари. Не е изключено, за да се контролира разходването на средства, не е изключено да се дават под формата на някакви ваучери, които да могат да се харчат за конкретни неща в магазини. Разбира се, за това ще трябва малко по-голяма координация, но не мисля, че е проблем за държавната администрация и институции да го направят.

Ще завърша с това, че този проблем може да се реши, наистина, с подход, който обхваща повече политики, но на първо място, трябва да се премахнат делегираните бюджети, за да е ясно, колко, наистина, са децата, които отсъстват от училище. Към момента ние непрекъснато се заблуждаваме с това, че имаме малко деца, които са отпаднали. От друга страна не можем да видим къде са и кои са, само, защото училището ще умре, ако едно дете напусне училище. Това е безобразие! Всички български граждани очакват това да се случи, учителите го чакат и някак ние други хаотични мерки налагаме, без да направим това, което наистина би решило проблема, и би изяснило картината.

На второ място, в синхрон с ежегодните препоръки на Европейската комисия гарантираният минимален доход да се изравни с линията на бедност, за да има смисъл изобщо от тази социална политика, която по същество в момента я няма. Тя не подпомага никого! Тя става единствено база за стигматизиране на едни хора, които нямат нужда от допълнително бичуване.

И на трето място, месечните помощи за отглеждане на дете да се отпускат за всички български деца без никакви критерии. Това е демографска мярка. Това не е социална мярка. В допълнение, ако има семейства, които са бедни може да се изработи допълнителна помощ, която наистина да бъде насочена към бедните, защото към момента знаем, каква е демографската картина и е хубаво да се направи нещо, за да се стимулира раждаемостта, да се стимулират българските семейства да останат в страната, а не да емигрират.

Благодаря.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Господин Желязков, заповядайте.

ИВЕЛИН ЖЕЛЯЗКОВ: Благодаря госпожо председател, уважаеми народни представители, уважаеми заместник-министри, уважаеми колеги.

Ние представихме писмено становище по първия законопроект, както и такова по обединения, в което ясно подкрепихме предложенията – защо?

Имаме тежки проблеми в сферата предмет на регулация. Неизбежно е те да бъдат решавани без да се предприемат тежки решения, каквито се предлагат. Между другото обвързването на права със задължения е класическа фигура в правото, няма нищо ненормално в нея.

В противен случай ние ще стигнем приемайки обратното до права за едни само и задължения за други само, което е абсолютно неприемливо, ненормално и противно на всяка правна логика.

Предложили сме, за да не отнемам време на аудиторията, предложили сме две неща да се подобрят според нас, ако вносителите преценят, това би било добре – едното е § 7 от Заключителните разпоредби касаещ Закона за семейни помощи за деца, конкретно да стане на две плащания, не решава изцяло проблема, чието решение се търси, защото имаме пълно посещение през половината от годината, получават се и двете плащания и през втората половина от годината пак може да няма посещения. За това при наличие на административен капацитет би било по-добре според нас това нещо да се прави месец за месец.

И второто предложение, което според нас е по-важно, когато се говори в § 1 и на двата алтернативни законопроекта за общественополезен труд, има много форми на обществено полезен труд, които не допринасят обаче за увеличението на благосъстоянието на хората, и всички знаете примери за това. По тази причина на нас би ни харесало и бихме приветствали, ако след общественополезен труд, все едно коя редакция бъде приета, се добави една възможност, която към момента съществува в Кодекса на труда в чл. 114а, разбирате за какво говоря, но е много тясно приложима и ние искаме това приложение да се разшири и какво имам предвид. След общественополезен труд да се добави възможността за краткотрайна сезонна селскостопанска работа за обработка на насажденията, за прибиране на реколтата от плодове, зеленчуци, розов цвят и лавандула. Сезонният характер на работата да бъде включен тук като възможност.

И ако позволите госпожо председател, до мен е изпълнителният директор на Българската национална асоциация етерични масла, парфюмерия и козметика, госпожа Гергана Андреева, която би могла да обясни по-детайлно втората част.

Благодаря.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви господин Желязков.

Госпожо Андреева, заповядайте!

ГЕРГАНА АНДРЕЕВА: Уважаема госпожо председател, благодаря за предоставената възможност. Бих искала да допълня предложението, което господин Желязков изложи, а именно получаването на помощи, социални, енергийни и други, да бъде обвързано с доказването на доход от земеделска дейност.

По този начин ще има приходи и в държавния бюджет. По този начин ще имаме възможност да допринесем за осигуряване на работна ръка на селското стопанство и по този начин смятам, че и групите социалнослаби, които получават помощи, т.нар. обществено полезен труд, отварям скоба, метене на несъществуваща улица в съответното малко населено място, село, ще се преобразува в един наистина даващ добавена стойност труд към държавата и производителите на земеделски продукти.

Върху възнаграждението на работника се дължи данък от работодателя в размер на приетия за страната плосък данък. От възнаграждението на работника няма да се удържат суми за вноски към държавното обществено осигуряване, но при желание наетите лица имат право да се включат в схемите за пенсионно, социално и здравно осигуряване, както и за осигуряване срещу трудова злополука и професионално заболяване.

Считам, че това предложение наистина ще допринесе и за приходи в държавния бюджет от страна на работодателите, които ще плащат съответните данъци и осигуровки и ще помогне наистина за липсата на работна ръка по време на кампаниите. Става въпрос за етерично маслените култури, става въпрос за плодовете и зеленчуците. Знаете какъв е дефицитът на работна ръка. Докато в едно малко населено място където има социалнослаби групи преобладават те получават социална помощ без да полагат труд не се включват обаче в трудовата възможност по време на кампания. Имаме в същото време в производството чужди работници, молдовци, бесарабски българи, които са внесени, за да може да протече процесът на прибиране на реколта.

С това бих искала да заключа допълнението, което имах възможност да направя по това предложение и становище.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви.

Господин Бранков, заповядайте!

ДИМИТЪР БРАНКОВ: Благодаря.

Всъщност Българска стопанска камара е представила официално становище по този законопроект, както и по предишния, който гледахме, обединени вече, както разбирам в съответната ресорна комисия на Народното събрание.

Според нас, и от това, което чухме от колегите от двете министерства, това предложение е закъсняло и за съжаление, ако беше отправено доста по-рано, щеше да бъде дебатирано в Парламента в по-широк състав. Въпросът е изключително сериозен и се нуждае, без съмнение, от широк обществен дебат и парламентарен дебат.

В допълнение, това което отправихме като предложение и по предишния, по предходния законопроект, бихме искали да се разшири тази

мярка и по отношение на жените майки, конкретно за жени майки, които са с констатирани образователни и квалификационни дефицити – незавършен четвърти клас, незавършен осми клас. Тоест пропуснато е посещаването на училище до 16 годишна възраст, което е конституционно задължение и това може да стане без допълнителни ресурси, поне неинвестиционни за инфраструктура. Посещаването на тези да ги наречем курсове за ограмотяване, би могло да се случва в училищата където учат техните деца, в детските градини и в предучилищното образование.

Разбира се, това ще изисква допълнителни усилия от страна на бюджета, някакви разчети и това, което беше споменато от колегите от синдикатите. Очевидно проблемът е по-широк и трябва да се подходи така да се каже и с по-крупен държавен ресурс. Между другото в много общини вече таксите за детските градини са безплатни за гражданите. Може би не са много, но колкото повече, толкова по-добре и може би, ако трябва и с някакъв подходящ и имуществен критерий, но очевидно това трябва да се разшири като практика.

И само ще допълня нещо, което сме написали в становището. Могат да се проверят съответните проучвания на Международната организация на труда, те са няколко на брой, които доказват, че инвестиции с най-голяма обществена възвращаемост са именно в образованието на жената майка и по тази причина сме направили това предложение в нашето становище. Така че ние подкрепяме изцяло внесенят законопроект.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Господин Бранков, благодаря.

Господин Симеонов!

ЦВЕТАН СИМЕОНОВ: Благодаря госпожо вицепремиер!

Уважаеми госпожи и господа парламентаристи и заместник-министри, ние също сме представили становище, което сме се постарали

както обикновено да бъде лаконично, но изтъкнатите допълнителни аргументи от социалните партньори ме карат и ме задължават да добавя още други аргументи.

Очевидно е и чухме за това, че се набляга на санкциите, но очевидно, че санкциите в начина и размера, в който се прилагат, не работят достатъчно, затова трябва да търсим и други средства. Няма да влизам в детайли кое е санкция и кое е стимул, защото това е дълъг спор.

Искам да кажа, че и от Министерството на труда и социалната политика от Министерството на образованието и науката особено представените днес допълнителни аргументи изцяло навеждат на мисълта от необходимостта от въвеждането на такива допълнителни мерки. Санкциите и усилията само с принуждения, така както е постигнато от 200 хиляди, 40 хиляди да се върнат това е един прекрасен ход и един добър успех, както и ангажиране на администрацията и на други неправителствени институции, това е чудесно, но очевидно, че има още 160 хиляди, за които трябва да се търсят начини да бъдат върнати в училище.

За да завърша с аргументи и да не бъде изцяло негативен по отношение на това, което казаха от синдикатите, смятам, че изтъкнатото от КТ „Подкрепа“ мисля, че беше за това, че в детските градини все пак става с такси и нещо се плаща, може би е добре да се обмисли този недостатък за да не бъде преграда таксата в детската градина за това или да не караме по-скоро социално слабите да преценяват коя е по-малката вреда дали да платят таксата в детската градина или да загубят помощите, в този смисъл заслужава да се обмисли тази забележка.

И все пак дълъжен съм да изтъкна тук, че нашето образование в последните години и месеци, бих казал, върви към модернизирание и към

дигитализации и свързани с това намаления на разходите с повишение на качеството.

Смятам, че би следвало да направим всичко възможно да се възползват всички, за които училището е отворено да го посещават. Също така изпуска се един друг момент, че вече от първи клас се учи предприемачество, и че тези деца от социално слаби групи получават един допълнителен шанс за това да влезнат един ден в предприемаческата гилдия, което ние и по Конституция сме длъжни на всички да осигурим равен старт в живота и равни възможности, а това никак не е за пренебрегване.

В този смисъл ще бъде жалко ако не се направят всички възможни усилия за задържането максимално продължително време в училището.

Ще спомена още, че не е за пренебрегване и това, че се повишиха, макар че имахме много диспути по начина, по който стана, но все пак се увеличиха заплатите на учителите, което означава, че ще бъдат насочени повече млади хора и по-висококачествено преподаване, което също не е за пренебрегване.

И накрая, важният аргумент, че това не е свързано с допълнителни разходи, напротив, парите, които се харчат, така и така се осигуряват чиновове, осигуряват се учители, редно е по предназначение тези средства до крайна възможна степен да бъдат използвани.

Едно изречение предпоследно, събитията от последните дни също са едно напомняне за необходимостта младежите да прекарват повече време в училище. Съмнявам се, дали ако биха проявили такава агресия, за събитията от последните дни говоря, ако биха изкарали един цялостен курс на обучение и образование, ако имаха шанса да се заемат с нещо по-креативно от това да проявяват агресия.

Накрая, но не последно място бих искал да използвам случая да благодаря на всички вас за доверието да ме изберете за заместник-председател на Националния съвет за тристранно сътрудничество. Надявам се да не ми се налага да влизам в тези функции. Благодаря ви.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря, господин Симеонов.

Госпожа Георгиева.

РУМЯНА ГЕОРГИЕВА: Благодаря, госпожо председател.

Уважаеми народни представители, заместник-министри, социални партньори, КРИБ е представила писмено становище по внесения законопроект. За нас темата, свързана с напускането на образователната система на деца, е изключително важна и ние сме изразили принципна подкрепа на внесения законопроект, тъй като според нас всяка една мярка, която е един или друг начин предполага оставане на децата в училище и е от изключителна важност, важност не само за бизнеса, който очаква едни квалифицирани кадри в бъдеще, но и за обществото като цяло и изграждането на по-добри условия.

За пореден път поставяме въпроса за прекалената интензивност на промени на законодателства. За нас един такъв подход не е особено удачен и за бизнеса, и за потърпевшите. Въпреки, че съгласно Конституцията ясно е до каква определена възраст децата задължително трябва да имат завършено образование, напълно споделяме, че правата и задълженията трябва да се търси баланс между тях и когато един такъв баланс се наруши и се отиде към прекалено резки отклонения и прекалена стриктност може да доведат и до един обратен ефект. Затова смятаме, че когато се прилага, трябва да се търси един балансиран подход, така че да може да се получи наистина ефект от прилаганата мярка.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря, госпожо Георгиева.

Госпожо Сотирова.

СТОЯНКА СОТИРОВА: Уважаема госпожо председател, уважаеми заместник-министри, уважаеми народни представители, уважаеми колеги, на мен се падна възможността днес да говоря последна, много неща бяха казани, затова ще се опитам да бъда кратка и да не ви отегчавам.

Ще ви представя становището на Съюза за стопанска инициатива, който принципно подкрепя необходимостта от промени в Закона за социално подпомагане, които да гарантират, че публичните ресурси предназначени за лицата и семействата, които изпитват остра нужда от финансово подпомагане ще бъдат справедливо разпределени и ще изпълнят функцията си за задоволяване на основни жизнено важни потребности на хора изпаднали в тежка житейска ситуация. Насърчаването на трудовата активност на подпомаганите лица в трудоспособна възраст е една от мерките за избягването на трайна зависимост от социално подпомагане. Ние споделяме мотивите на вносителите за обвързване на получаването на месечни социални помощи с полагане на обществено полезен труд от безработни лица в добро здравословно състояние, както и приоритетното им насочване и включване в различни програми и мерки за обучение и квалификация, които да доведат до намиране на заетост.

Друг основен фактор за избягване на бедност и социално изключване чрез реализация на пазара на труда и постигане на жизнен просперитет е образованието и ние намираме за целесъобразно предпоставка за изплащане на месечни социални помощи да бъде включването на децата в образователната система и редовното посещение на училище.

Заедно с това по наше мнение законодателството в тази област не бива да има санкциониращ характер и трябва да се запази смисълът на Закона за осигуряване на помощ за покриване на основни жизнени потребности, усъвършенстването на нормативната уредба да е свързано с въвеждането на разнообразни и ефективни стимулиращи и насърчителни механизми и мерки за най-уязвимите групи от населението, като ясно се разграничат отговорностите на различните държавни институции в рамките на Министерството на труда и социалната политика, Агенцията по заетостта, Агенция по социално подпомагане, Министерство на образованието и науката, Национална агенция за приходите и т.н. съобразно тяхната компетентност, като се търси интегриран подход за решаване на проблемите чрез един всеобхватен процес на интеграция.

Вярваме и се надяваме, че при обсъждане на Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за социално подпомагане народните представители ще разгледат в детайли не само направените предложения за промени, а и предполагаемите последици от тях. И окончателният текст на закона ще отговори на очакванията както на нуждаещите се от социална закрила хора, така и ще защити обществения интерес в цялост. Благодаря за вниманието.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря, госпожо Сотирова.

От заместник-министрите някой иска ли да вземе думата?

По отношение на таксите, госпожо Сачева, да кажете нещо, тъй като правителството работи вече в тази посока?

ДЕНИЦА САЧЕВА: Да, по много теми може да се коментира, но ще си позволя само за таксите за детски градини да кажа няколко думи.

Първо, действително правителството работи от две години по тази тема. На първо място това, което беше направено, беше, че многократно

вече беше препоръчано на Националното сдружение на общините да се диференцира таксата за три- и четиригодишните и за пет- и шестгодишните. Освен това бяха направени вече промени в Закона за семейни помощи за деца, които даваха възможност и в момента тази възможност се използва, директорите и учителите на детски градини могат да препоръчват семейни помощи да се изплащат под формата на такса за детска градина. Споменах в своето изложение, че в този закон вие виждате само, така да кажем санкциониращите мерки, но има много и сериозни мерки, които са свързани с подкрепа. Два проекта стартират в рамките на тази учебна година. Първият е на стойност 130 милиона лева, той е за средните училища и за гимназиите включително. В рамките на този проект ще могат да бъдат закупувани учебни помагала, пособия, допълнителна подкрепа по български език за децата от социалнослаби семейства, допълнителни занимания по интереси, акцент върху предприемачеството, което беше спомената също и от социалните партньори. Вторият проект е на стойност 82 милиона лева и е за детски градини. В рамките на този проект една значителна сума ще бъде изплащана за такси за детски градини на деца от социалнослаби семейства и освен това като правителство ние имаме разбирането, че в рамките на следващите бюджети трябва да се върви в тази посока за отмяна на таксите за детски градини, но с един бюджет както знаете не могат да бъдат решени абсолютно всички проблеми. Наши основни приоритети в момента са повишаването на заплатите на българските учители и този приоритет се изпълнява до този момент. Но за таксите за детски градини си струва да подчертаем, че много вече е направено и много предстои да бъде направено, така че в това отношение са взети тези мерки преди да се предложат и тези промени в законите.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря, госпожо Сачева.

Госпожа Гонева.

АСИА ГОНЕВА: Благодаря, госпожо председател, ако позволите една реплика по повод на някои от изказаните становища.

Най-напред ще си позволя да кажа, че тъй като Секретариатът ни беше изпратил предварително становищата, които бяха предоставени, искам да отбележа, че две от работодателските структури коментират законопроект, който не е обект на днешното наше заседание. Няма лошо в това, че се запознахме, но все пак да отбележим, че становищата ни за или не в подкрепа на законопроекта в тези случаи трябва да се съобразят с това, което е било казано тогава в Комисията по доходи и жизнено равнище.

Взех всъщност думата да кажа нещо по отношение на внушението от страна на АИКБ за това, че видите ли нямало смисъл да се полага общественополезен труд във вида на метенето на улици по малките общини. Аз държа да кажа, че публичните средства, които се дават по законите за подпомагане в различните техни видове, било по Закона за семейни помощи за деца, било по Закона за социално подпомагане, целевото подпомагане, точно за това са обвързани с обществено полезен труд, затова защото са обществени средства. Ако бизнесът иска да ползва тези хора, то не е нужно да иска държавата да му ги праща под строй, защото каква полза от това, че написахме в Кодекса едни текстове, от които аз лично продължавам да се срамувам за така наречените едnodневни, полудневни, сега ще ги направим сигурно и едночасови или нулеви договори за същите тези дейности, за които вие говорихте, колежке. Така че, що се отнася за нас, като КНСБ, ние считаме, че там, където се харчат публични средства за такива политики за подкрепа, наистина тези хора трябва да бъдат ангажирани, те са за определен период, както знаем, в

общественополезен труд. И сигурно ако трябва да се мете една уличка в една малка община, някой има нужди и общините са преценили, че това е потребно. Друг е въпросът, че съм съгласна, че наистина общините, кметовете трябва да гледат малко по-сериозно на този въпрос и да има повече контрол за изпълнението на този ангажимент. Разбира се, че ще подкрепим вашето желание, ако то е обективно, тези хора да бъдат ангажирани с бизнес, нали любимата думичка по време на демокрацията, но това трябва а бъдат все пак ваши усилия, колеги. Благодаря.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря, госпожо Гонева.

Господин Желязков.

ИВЕЛИН ЖЕЛЯЗКОВ: Благодаря. Съвсем кратко. За да има пълна яснота, ние не отричаме възможността за полагане на обществено полезен труд, каквато е предложена от вносителите, но ние искаме да има и друга възможност, такава, която да създава продукт, този продукт, който да е полезен както за работодателя, така и за работещия, така и за държавата. Тоест ние искаме нещо, от което имат полза всички. Благодаря.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря.

Колеги, други изказвания имаме ли, тъй като изчерпваме дневния ред? Госпожа Гонева.

АСИА ГОНЕВА: Благодаря, госпожо председател. Колеги, имам поръчение от президента на КНСБ, мисля, че вече има и писмени заявки до вас, надявам се да са стигнали, става дума за това в Националния съвет за тристранно сътрудничество КНСБ предлага да разгледаме доклада за България по европейския семестър, за да чуете от първа ръка становищата на социалните партньори по оценките, които там са дадени, по вижданията ни за бъдещото съдържание на специфичните национални препоръки. И също така, макар че ние сме наясно този въпрос вече беше дебатиран

многократно, правителството не се усеща ангажирано предварително преди да вземе решение по тригодишната бюджетна прогноза да консултира с нас, но все пак, тъй като разбрах, че в този месец, някъде около 17-18 ще бъде гледана тригодишната бюджетна прогноза, може би след като все пак я приеме правителството, да ни дадете възможност тук да чуем аргументи и да чуете и вие нашето становище по това, което макар и вече утвърдено, е много важно за следващите три години. Благодаря.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Госпожа Гонева, като пристигне докладът, все още не е дошъл, ще го разгледаме. Той трябва да дойде по процедура и тогава би могло да бъде обсъдено. Благодаря.

Господин Бранков.

ДИМИТЪР БРАНКОВ: Тъй като Министерство на финансите публикува проекта на средносрочна бюджетна прогноза на 2 април със срок за консултация 5 април, три дни.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Това е то компетенциите на Министерството на финансите.

Уважаеми членове на Националния съвет за тристранно сътрудничество, преди да пристъпим към закриване на днешното заседание, ще ви напомня, че на 18 април ще проведем тържественото заседание по случай честването на 100-годишния юбилей на Международната организация на труда. За участие в заседанието са поканени бившите председатели на съвета и социалните министри от 1993 г. до днес.

Закривам днешното заседание. Благодаря.

(Заседанието завърши в 15,10 часа.)

СТЕНОГРАФИ:

Красимира Николова

Албена Христова

Благовеска Стефанова

Петя Георгиева